

රසෙයි අමා රසමය ඒ පියස දුට

මහාචාර්ය ජේ. බී. දිසානායක

සිංහල ගම හරි ම සිරියාවන්ත ය. 'දෙන දෙවියෝ ගෙට ගෙනවිත් දෙනවා' යන කියමන සැබෑ කරන්නට මෙන් සොබා දහම් මව ගමට අමුතු වමන්කාර යක් එක් කරන්නී ය. කඳු හෙල්, ආළ දොළ ආදී ස්වභාව සම්පන්නීන් නිසා අසිරිමත් විලාසයක් උසුළන සිංහල ගමක් දකින කවරෙකු තුළ 'රසෙයි අමා රසමය ඒ පියස දුට' යන හැඟීම ඇති වේ. ගමේ භූමි නිර්මාණ ලක්ෂණ හඳුන්වන ජන වහර සමහරක් මෙහි දැක්වේ.

සිංහල ගමක කඩයිම බොහෝ විට දිය පාරක් හෝ කඳු වැටියක් ය.

වෙරළාසන්න ගම්වල එක් කඩයිමක් මහ මුද ය. ගඟක් මුහුදට එක් වන තැන 'මෝය' හෙවත් 'මෝදර' ය. 'මෝදර' යනු මුව දොර යන දෙ පදය ජන වහරට වැටුණු සටි සි. මුහුදු වැලි සහිත තීරය 'වැල්ල' ය. ඒ අසල පෙදෙස 'වැල්ලබඩ' ය. සිහින් වැල්ල 'මරදන් වැල්ල' වන අතර එවැනි වැලි සහිත පෙදෙස 'මරදාන' වේ.

'උල් දිය' හෙමිහිට ගලා යෑමෙන් 'කඳුරක්' සෑදේ. 'කඳුර' සඳහා 'කන්දර' යන පදය දකුණු පළාතේ යෙදේ. කන්දකින් ආරම්භ වන දිය පාර ද 'කඳුරක්' 'කඳුරැලියක්' හෙවත් 'කඳුරැල්ලක්' ය. මෙය වෙසෙසා දක්වන විට 'ගිරි කඳුර' යන වහර යෙදේ. අනාමි පළාතක 'කඳුර' නමින් ගැනෙන්නේ කඳු අතර විහිදෙන දෙණිය හෙවත් මිටියාවන සි.

කුඩා දිය පාරක් හැඳින්වීමට එක් පළාතක යෙදෙන 'දිය කඩන්න' යන පදය තවත් පළාතක යෙදෙන්නේ දිය රැඳුණු 'වගුරක්' සඳහා ය. දිය සහිත පෙදෙසට 'දියස්බඩ' යනුත් යෙදේ. 'දිය සිරාව' ඇති තලාව 'දිය බස්තාව' ය. මඩ සහිත වගුරු බිම 'මඩ කඩන්නක්' ය. 'මඩ ගොහොරුව' ද එවැන්නකි.

වැලි සහිත ඉඩම 'උඳු හැකිරිය' නමින් හැඳින්වෙන්නේ එහි උඳු වැනි ගල් කැට දක්නට ලැබෙන හෙයිනි. දිය සහිත බිම 'වතුරාව' නමින් ද හැඳින්වේ.

චන්ද්‍රසේන - ජේ. ජී. මහමත්ත

කඳුර අතට ගලා යෑමෙන් 'ආළ', 'දොළ', 'ඔය', 'ඔඩය හා 'ගඟ' ද බිහි වේ. මොනරාගල ගැමියන් මේ දිය පාරවල් හඳුන්වන්නේ 'ආළං' 'දොළං' 'ඔයං' යනු විසින් අනුස්ථාරයක් ද සහිත ව ය. ඉමක් සේ ගැනෙන දොළ 'ඉන්දොල' ය. ඔය අද්දර පිහිටි නැතිතලා බිම 'ඔවට' හෙවත් 'ඔබඩ' ය. ඔයබඩ පිහිටි කුඹුරු 'ඕතර' නම් වේ. ඔයක් ගඟට වැටෙන තැන 'ඕකඩ' ය. 'ඔඩය' හෙවත් 'ඔඩෙ' යනුත් ඔයට ම නමකි. දිය පාරක් අද්දර පිහිටි පන්සලක් 'ඔඩෙ පන්සල' යන නමින් අදත් කොළඹ පිහිටියේ ය.

කන්දකින් පහළට රූරා ආදි වැටෙන දිය කඳ 'ආල්ල' හෙවත් 'ගඟුලැල්ල' ය. ආල්ලක් පාමුල සෑදෙන ජලාශයට ද 'ගඟුල්' යන පදය යෙදේ. සිරිපාදය කරුණා කරන්නෝ 'සිත ගඟුලෙන්' පැන් සනහා ගෙන ම පිරුවට හැඳීමට අමතක නොකරති. 'ආර' යනුත් කුඩා

දිය පාරකි. උතුරු මැද පළාතේ බොහෝ ආළ දොළ 'ආරු' යන නමින් හැඳින් වෙන්නේ මේ 'ආර' යන පදය දෙමළ බසේ බලපෑමට හසු වීමෙනැයි සිතේ.

විශාල දිය පාර 'ගංගාවක්' හෙවත් 'ගඟක්' ය. ආදී ම සිංහලයන් මහා දිය පාරකට 'ගංගා' යන නම යොදන්නට ඇත්තේ ඔවුන්ගේ මුල් බිම වූ දඹදිවේ පිහිටි ගංගා නම් නදිය සිහියට නඟා ගැනීමෙන් විය හැකි ය. ගඟක දෙ පැත්ත 'ගං දෑල' ය. 'දෙගම්බඩ' යන්නෙන් ගඟේ දෙපැත්ත මෙන් ම ගංගා දෙකක් අතර පෙදෙස ද අදහස් කෙරේ. ගං ඉවුරැබඩ පෙදෙසට 'ගඟස්බඩ' යනුත් යෙදේ.

දිය රැඳුණු තැන් ද කිහිපයකි. 'පතහ' හෝ 'කෙම' පිහිටියේ ගලක හෝ ගල් වැටි අතර ය. 'හෙබ' හෙවත් 'එබ' ද එවැනි ම දිය වළකි. දිය පාරකින් එගොඩ මෙගොඩ වන තැන 'තොට' 'තොටුපල' නම්. එම පෙදෙස 'තොට මුනක්' ය. නෑම සඳහා ගැමියන් එක් රැස් වන්නේ 'පැන් තොටට' ය.

ගමක ස්වභාව සෞන්දර්යය ඔප් නංවන තවත් සම්පන්නියක් නම්

'කඳු හෙල්' ය. කුඩා ම උස් බිම 'ගොඩැල්ල' හෝ 'ගොඩකරේ' වන අතර කුඩා කන්ද කඳු ගැටයක්' වේ. එක දිගට පැතිර ඇති කඳු කිහිපය 'කඳු වැටියක්' ය. එවැනි කඳු වැටි වලින් සැදෙන්නේ 'කඳු යාය' යි. මිටි කඳු වැටිය 'කඳුලැස්ස' ය. ලක්දිව මැද පිහිටි පිහිටි කඳු රට හැඳින්වීමට 'මලය රට' යන්න යෙදී තිබේ. එහි ඉහළින් ම පිහිටියේ 'කොන් මලය' යි. කඳු වැටි අතර බිමට 'දොරෙව්ව' යයි ද ව්‍යවහාර කෙරේ.

'හෙල' යන පදයෙන් කන්ද සේ ම එහි එක් පැත්තක් ද අදහස් කෙරේ. සිරිපාදය නගින විට 'හෙලේ නහිංඩෝම් පුතා' යනුවෙන් ගයනු කොතෙකුත් ඇසිය හැකි ය. කන්දක නැගීම හැඳින්වීමට 'දැත්ත' හා 'කන්දැත්ත' යන පද දකුණු ගොවි වහරේ පවතී. කන්දක බැස්ම ඇති පැත්ත 'බැවුම' හෙවත් 'පල්ලම' යි. ඊට ම 'හෙලකඩ' යනුත් යෙදේ. පර්වත දෙකක් අතර ඇත්තේ 'ගල් දෙබොක්ක' හෙවත් 'දෙබොක්කාව' ය. 'ගල් පරවත' සඳහා 'දඹේ' යන්න ද යෙදෙන සැටි 'මහගිරි දඹේ' යන්නෙන් හෙළි වේ.

ඉඩමක ප්‍රමාණය, එහි වැටෙන වෘක්ෂ ලතා ආදිය අනුව ද ඉඩකඩම් හැඳින්වේ. 'වතාන' 'පිල්ලව' 'දිගන' යනු කුඹුරු යායක් අද්දර පිහිටි ඉඩම් කිහිපයකි. 'ලන්ද' 'පැලැස්ස' 'පතන' 'කනත්ත' 'කිවුල' යනු පඳුරු සහිත බිම් කිහිපයකි. වෘක්ෂලතා සරුවට වැඩුණු බිම් කිහිපයක් 'බැද්ද' 'මුකලාන' 'අරඹ' යන පදවලින් හැඳින්වේ. සොබා දහම අනුව සිංහල ගමේ හැඩ රුව ද පළාතින් පළාතට වෙනස් වේ.